Maa- ja metsätalousministeriö NEUVOSTORAPORTTI MMM2016-00474

RO Kahilampi Vesa(MMM) 20.06.2016

Asia
Epävirallinen maatalousministerikokous 29.-31.5.2016

Kokous
Epävirallinen maatalousministerikokous 29.05.2016 - 31.05.2016

Epävirallinen maatalousministerikokous kokoontui Eindhovenissa ja Amsterdamissa keskustelemaan aiheesta "Tulevaisuuden ruoka – ruoan tulevaisuus". Puheenjohtajamaa oli keskustelua pohjustaakseen antanut aiheesta edellisellä viikolla asiakirjan, jossa pohdittiin yhteisen maatalouspolitiikan tulevaisuutta vuoden 2020 jälkeen.

Ministereiden keskusteluissa vastaanotto puheenjohtajamaan ajatukselle edistää yhteisen maatalouspolitiikan muuttamista kohti yhteistä ruokapolitiikkaa oli varautunut. Maatalouspolitiikan koettiin oleellisesti ottavan huomioon ruokapolitiikan kysymykset jo nykytilanteessa.

Suomi painotti kokouksessa nykyisen tukipolitiikan perustan tarpeellisuutta ja pohjoisten alueiden sekä luonnonhaitta-alueiden toimintaedellytysten turvaamisen tärkeyttä. Lisäksi Suomi korosti tarvetta yksinkertaistaa maatalouspolitiikkaa tulevaisuudessa, erityisesti valvontaa ja sanktioita koskevien sääntöjen osalta.

Puheenjohtajamaa NL ei julkaise kokouksesta päätelmiä, mutta valmistelee keskustelujen pohjalta mahdollisia jatkotoimia yhdessä kahden seuraavan puheenjohtajamaan (SK, MT) kanssa.

Puheenjohtajamaa jakoi ennen ministerikokousta asiakirjan 9278/16, jossa se esitti kuusi kysymystä keskustelun pohjaksi. Suomen kanta kysymyksiin oli määritelty perusmuistossa MMM2016-00365 ennen kokousta. Kysymykset olivat seuraavat:

1. *Tulisiko CAP laajentaa integroiduksi maatalous- ja ruokapolitiikaksi? Jos, niin miten ja millä ehdoilla?*
2. *Tulisiko merkittävä osa CAP:n rahoituksesta ohjata innovaation ja tietotekniikan tukemiseen, olemassa olevien innovaatiotukien lisäksi?*
3. *Pitäisikö CAP:n ympäristö- ja viherryttämistukiin ottaa mukaan ilmastotavoitteiden toteutuminen? Mikä on CAP:n rooli siirtymisessä kohti kestäviä, ilmastotietoisia sopeutumis- ja hillitsemistoimia?*
4. *Tulisiko CAP:n kautta tarjota turvaverkko tukemalla tuotteiden hintoja vai tilan tulotasoa? Kuinka voimme antaa tuottajille keinoja parantaa asemaansa elintarvikeketjussa?*

5. *Kuinka tulotukea tulisi muuttaa, jotta tuki yhteiskunnan asettamiin haasteisiin vastaamiseksi kasvaisi?*
6. *Kuinka toimet uusien markkinoiden avaamiseksi kehittyvissä maissa parhaiten tukisivat noiden maiden kehityksen jatkumista?*

Ministerit kokoontuivat sunnuntaiksi ja maanantaiksi Eindhoveniin ja siirtyivät tiistaina Amsterdamiin. Eindhovenissa oli järjestetty maanantain ohjelmaksi näyttely tulevaisuuden ruoasta, jossa esiteltiin maatalouden innovaatioita. Näytteillä oli mm. robotiikkaa, eläinten hyvinvoinnin edistysaskeleita, kokeellisia kasvatusmetodeita, 3D-tulostuksen hyötykäyttöä maataloudessa, kantasolulihaa ja hyönteissyöntiä esitteleviä kohteita. Ministereille esiteltiin myös kelluva navetta, jossa rehu tuotettaisiin samassa tilassa eläinten kanssa.

Lisäksi ohjelmaan kuului vierailu Philipsin puutarhaosastolle, jossa esiteltiin LED-valoja hyödyntävä kerrosviljelyratkaisu, jossa valaistus on optimoitu kasvin kasvurytmiin, sekä tilavierailu noin 200 lehmän tilalle, jossa navettaa ei oltu lainkaan karsinoitu.

Keskustelu kokouksen aiheesta aloitettiin kokoamalla ministerit 5 pienryhmään. Ryhmät muodostettiin seuraavasti: Ryhmä 1 FI, FR, PL, RO, LT, IR + komissaari / Ryhmä 2 AT, LV, HR, CY, DE, PT / Ryhmä 3 LU, EL, IT, CZ, EE, SI / Ryhmä 4 MT, UK, DK, BE, HU, SE / Ryhmä 5 ES, BG, SK, BE, NL.

Ministeri Tiilikaisen ryhmässä olivat komissaari Hogan, Ranskan ministeri Le Foll, Puolan ministeri Jurgiel, Romanian ministeri Irimescu ja Liettuan ministeri Baltraitiene. Irlannin ministeri Creed toimi ryhmän puheenjohtajana. Pienryhmässä nousivat esiin kysymykset mm. viljelijän asemasta ruokaketjussa ja ketjun kyvystä sitouttaa tuottaja sen osaksi, sekä maatalouspolitiikan vakauden ja ennustettavuuden tarpeesta, jotta tuottajan ei tarvitsisi jatkuvasti opetella uusia tarkkoja sääntöjä tuoreiden uudistusten myötä.

Pienryhmien jälkeen ministerit kokoontuivat täysistuntoon. Ministereiden puheenvuoroissa yhteisen maatalouspolitiikan tulevaisuudesta nousivat esiin ilmasto-, biodiversiteetti-, ruokaturvallisuus- ja ravitsevuuskysymykset. Myös viherryttämisen tulevaisuus herätti keskustelua. Jäsenmailla oli tahtotila viherryttämiseen sitoutumiseen ja sen vaatimien toimenpiteiden edistämiseen, mutta toteutustapoihin ja vaatimuksiin toivottiin enemmän kansallista päätäntävaltaa. Viherryttämistoimet nähtiin oleellisena osana maataloussektorin rahankäytön oikeutusta.

Puheenjohtajamaan esittämiin kysymyksiin ei kokouksessa esitetty selkeitä vastauksia. Jäsenmaiden kannanotot polveilivat vapaasti aiheen ympärillä, minkä myötä vastausten enemmistö pohti kysymyksiä usealta kantilta. Yleisvastaanotto puheenjohtajamaan esittelemälle tulevaisuuden yhteiselle ruokapolitiikalle oli kuitenkin varauksellinen. Lisäpanostukset maatalouden innovaatiopolitiikkaan ja tietoteknologian kehitykseen nähtiin tervetulleina, jos ne rahoitetaan maatalousbudjetin ulkopuolisista varoista.

Jäsenmaat olivat yhtä mieltä siitä, että yhteisen maatalouspolitiikan tulee ottaa huomioon myös maatalouden ulkopuoliset vaatimukset. EU on sitoutunut toteuttamaan mm. Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteet, joten politiikan tulee olla kokonaisvaltaista. Ilmastopolitiikan tavoitteiden toteutuminen vaatii panostuksia myös maataloussektorilta. Ministerit nostivat esiin tarpeen lisätä tuotantoa ja parantaa tehokkuutta maailman väestön kasvaessa, unohtamatta tavoitteiden toteuttamista. Samalla osa jäsenmaista nosti meneillään olevan maidon markkinakriisin esimerkiksi maatalouspolitiikan perimmäisestä roolista ja tarkoituksesta.

Samassa yhteydessä käsiteltiin kysymystä siitä, tulisiko tukitoimet kohdistaa tuottajiin vai koko ruokaketjuun. Itä-Euroopan jäsenmaissa korostettiin epäreilujen kauppakäytäntöjen merkitystä ketjun

toimivuuteen. Suomi tuki nykyisen maatalouspolitiikan elementtejä, mutta näki rakenteen tarvitsevan yksinkertaistamista.

Keskeinen teema puheenvuoroissa oli yhteisen maatalouspolitiikan yksinkertaistaminen, jonka nosti esiin suuri enemmistö osallistujista. Jäsenmailla oli eri näkemyksiä siitä, miten tavoite tulee toteuttaa ja mitä se pitää sisällään. Suomi piti tärkeänä yksinkertaistaa tukien valvonta- ja sanktiojärjestelmää ja keventää siitä aiheutuvaa hallinnollista taakkaa. Yleinen näkemys jäsenmailla oli, että uusien kerrosten tuominen mukaan yhteiseen maatalouspolitiikkaan johtaa tahattomastikin kokonaisuuden monimutkaistumiseen. Jos uusia kerroksia kuitenkin halutaan lisätä, tulee vanhoja mekanismeja purkaa.

Komissaari Hogan näki, että yhteinen maatalouspolitiikka on jo nykyisellään ruokapolitiikkaa. CAP:n yksi tavoite on tukea paitsi riittävää, myös laadukasta ruokaa. Suomi tuki näkemystä ja koki, että nykyisen maatalouspolitiikan perusteet ottavat kattavasti huomioon laajemmat ruokapoliittiset kysymykset. Tukipolitiikan osalta Suomi piti tärkeänä, että luonnonhaitta-alueiden ja pohjoisten alueiden tuotannon edellytykset turvataan yhteisillä toimilla.

Ranska esitteli kokouksen yhteydessä oman non-paperinsa yhteisen maatalouspolitiikan tulevaisuudesta. Esitys oli toistaiseksi yksityiskohtaisin paperi yksittäisen jäsenmaan näkemyksistä, sisältäen yksityiskohtaisia vaatimuksia mm. ympärivuotisesta kasvipeitteisyydestä. Keskeinen Ranskan toive oli siirto toimenpiteiden kontrolloinnista tulosten valvontaan. Mallissa tilaa valvottaisiin ja viljelijää sanktioitaisiin toteutuneiden tai toteutumattomien tavoitteiden mukaan.

Puheenjohtajamaa miettii jatkoaskeleita keskustelun pohjalta yhdessä seuraavien puheenjohtajamaiden Slovakian ja Maltan kanssa.

Suomen edustajat

Ministeri Tiilikainen, erityisavustaja Kataja, osastopäällikkö Artjoki, maatalousneuvos Valonen MMM / erityisasiantuntija Kytölä EUE

Asiakirjat

Puheenjohtajamaan asiakirja 9278/16 ”Tulevaisuuden ruoka – ruoan tulevaisuus”

Liitteet

Viite

Asiasanat	jaosto maatalous- ja elintarvike (EU 18), maatalouden erityiskomitea, maatalous- ja kalastusneuvosto, yhteinen maatalouspolitiikka, jaosto kalastus (EU 17)
Hoitaa	**MMM**
Tiedoksi	ALR, EUE, EVIRA, MAVI, SM, STM, TEM, TULLI, UM, VM, VNK, YM